

Sygn. akt XXV C 2194/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Tomasz Gal

Protokolant: Katarzyna Nawrocka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 czerwca 2020 roku w Warszawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w R.

przeciwko Skarbowi Państwa – Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej – (...) S.A. w W.

o zapłatę

1) oddała powództwo,

2) zasądza od (...) Sp. z o.o. w R. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 15 000 zł (piętnaście tysięcy złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3) oddała wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie kosztów procesu od powoda.

Sygnatura akt XXV C 2194/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 marca 2019 r., wniesionym dnia 13 marca 2019 r. (k. 209), **(...) S.A. z siedzibą w R.** wniósł o zasądzenie od pozwanego **Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w W.** kwoty 2.357.801,76 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 listopada 2018r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej zawarł z Firmą (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. jako odbiorcą umowę dostawy nr (...) z dnia 18 sierpnia 2017 r., na mocy której zobowiązał się do dostarczenia belek mostowych typu (...) zgodnie z projektem wykonawczym i zestawieniem belek, stanowiącym załącznik nr 1 do tej umowy, w ramach współrealizowanego przez odbiorcę zadania inwestycyjnego pn. „Projekt i budowa drogi ekspresowej (...) na odcinku N. – B. – granica województwa (...) i (...). Część 4 – Projekt i budowa drogi ekspresowej (...) na odcinku od węzła (...) (z węzłem) do węzła (...) (z węzłem) o długości około 19,3 km”.

Zawarcie przedmiotowej umowy było wynikiem przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w sprawie ww. projektu budowy części 4 drogi ekspresowej (...). Inwestorem tej inwestycji był pozwany Skarb Państwa - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, który zawarł umowę nr (...) z dnia 12 października 2015 r. z wykonawcą inwestycji tj. konsorcjum spółek: (...) S.A. – Lider oraz Przedsiębiorstwo Usług Technicznych (...) sp. z o.o. – (...).

Wskazane konsorcjum zawarło umowę z Firmą (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. jako podwykonawcą inwestycji.

Powód wskazał, że po uzyskaniu od odbiorcy informacji o przyjęciu do wiadomości faktu zawarcia umowy dostawy nr (...) z dnia 18 sierpnia 2017 r. przez zamawiającego, przystąpił do realizacji umowy sukcesywnie wystawiając faktury VAT, a łączna wartość niezapłaconych faktur wynosiła 2.357.801,76 zł. Wskazał że źródłem jego wierzytelności są należności z tytułu dostaw wykonanych w październiku i grudniu 2017 r. oraz w marcu i kwietniu 2018 r.

Powód wskazał, że postanowieniem z dnia 22 czerwca 2018 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy otworzył postępowanie sanacyjne dłużnika powoda Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., zezwalając dłużnikowi na wykonywanie zarządu nad całością przedsiębiorstwa w zakresie nieprzekraczającym zakresu zwykłego zarządu (postanowienie z dnia 22 czerwca 2018 r Sądu Rejonowego w Bydgoszczy XV Wydział Gospodarczy, sygn. akt XV GR 4/18 k. 200, t. I).

Jako prawną podstawę swojego roszczenia powód wskazał przepis art. 143 c ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych. Podniósł że zamawiającemu przedstawiono umowę nr (...) z dnia 18 sierpnia 2017 r. zawartą przez powoda z podwykonawcą i przyjął ją do wiadomości wobec czego zamawiający ma obowiązek bezpośredniej zapłaty na jego rzecz należności z tytułu zawartej umowy dostawy (pозew k. 4-10, t. I).

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 lipca 2019 r. (data prezentaty) pozwany **Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad** wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując je co do zasady jak i co do wysokości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych, a w zakresie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu pozwany Skarb Państwa podniósł zarzut braku odpowiedzialności pozwanego względem powoda na gruncie przepisów ustawy prawo zamówień publicznych, a konkretnie na podstawie art. 143 c ust. 1 p.z.p.

Pozwany nie kwestionował okoliczności, iż powód był dalszym podwykonawcą zawierającym umowę z podwykonawcą, którego łączyła umowa z generalnym wykonawcą. Jednakże w opinii pozwanego ww. przepis dotyczy sytuacji, gdy umowa dostawy powoduje powstanie obowiązku zamawiającego do dokonania ewentualnej zapłaty na rzecz dalszego podwykonawcy jedynie w stosunku do tych dalszych podwykonawców, którzy zawarli ze swoimi kontrahentami umowy o roboty budowlane. W jego opinii powód nie wykazał aby łączyła go z podwykonawcą umowa o roboty budowlane a jedynie umowa dostawy, wobec czego roszczenie powoda co do obowiązku dokonania zapłaty jest bezpodstawne wobec braku odpowiedniego charakteru umowy.

Pozwany wskazał że jako zamawiający nie uchylał się od zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przez wykonawcę i podwykonawcę. Podkreślił zgłoszenie pisemnych uwag dotyczących zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia powoda wobec występujących wad w prefabrykatach, potwierdzonych przez inżyniera budowy a także dokonanie potrąceń oraz powołanie się na brak możliwości zapłaty z uwagi na trwające postępowanie sanacyjne.

Według pozwanego w niniejszej sprawie należy zastosować art. 143 c ust. 5 p.z.p. zgodnie z którym w przypadku zgłoszenia uwag, o których mowa w ust. 4 (zasadność bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia) w terminie wskazanym przez zamawiającego, zamawiający może min. nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty. Na poparcie swojego stanowiska przedstawił oświadczenia specjalistów, w których stwierdzono że towar dostarczony przez powoda jest wadliwy i nie spełnia wymogów do prawidłowego zainstalowania w ramach inwestycji. Podkreślił, że wobec zgłaszania powodowi usterek, ten nie podjął się ich naprawy, nie wskazując czy podejmował jakiegokolwiek działania w tym zakresie np. określając czy dostarczone przez niego materiały były wolne od wad lub że istniejące wady usunął. Powód nie udowodnił czy dostarczone przez niego belki zostały ostatecznie wbudowane w ramach przedmiotowej inwestycji, co ma znaczenie z punktu widzenia wykorzystania prefabrykatów dostarczonych przez powoda a zarazem powstania odpowiedzialności z art. 143 c ust. 1 p.z.p.

Pozwany zwrócił także uwagę iż wobec wszczęcia wobec Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. postępowania sanacyjnego, wierzytelności powoda względem dłużnika weszły w skład masy sanacyjnej. W stosunku do wierzytelności powoda ma zastosowanie zakaz wynikający z art. 252 ust. 1 w zw. z art. 297 ustawy prawo restrukturyzacyjne z dnia 15 maja 2015 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 243), zgodnie z którym niedopuszczalne jest spełnienie świadczeń wynikających z wierzytelności, które objęte są z mocy prawa układem przez dłużnika lub zarządcę świadczeń. Pozwany wskazał że nie posiada prawnej możliwości spełnienia świadczenia wobec powoda, a w razie spełnienia naruszyłby tym przepisy ustawy – prawo restrukturyzacyjne. Również ze względu na brak dopuszczalności dokonania zapłaty w przedmiotowej sprawie wobec postępowania sanacyjnego, nie zasadny jest zarzut bezpodstawnego uchylania się od zapłaty przez wykonawcę czy podwykonawcę, co powoduje konieczność zastosowania art. 143c ust. 5 pkt 1 p.z.p. wyłączającego obowiązek dokonania bezpośredniej płatności.

Pozwany podniósł także naruszenie przez powoda postanowień umowy zawartej z odbiorcą a dotyczących wymogów formalnych dla dokonania odbioru dostarczonych przez powoda materiałów mających min. zapewnić rzetelne określenie ilości dostarczonych przez niego belek i wystawienie faktur VAT stosownie do liczby prefabrykatów. Wskazał na niewykazanie należytego wykonania zobowiązań przez powoda, min. przez brak załączenia kompletnej dokumentacji (...), brak opracowania i dostarczania projektu warsztatowego belek, Deklaracji Właściwości Użytkowych oraz dokumentacji powykonawczej. W oparciu o przedstawione przez powoda dokumenty nie ma możliwości aby ustalić w jakiej części zrealizował on dostawy objęte umową a za jakie dostawy objęte fakturami miał nie dostawać należności, a także ocenić prawidłowość terminów dostaw w związku z harmonogramem.

Co do odsetek za opóźnienie, pozwany podkreślił że jego odpowiedzialność zarówno na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych jak i kodeksu cywilnego nie obejmuje odpowiedzialności za odsetki i koszty a dotyczy jedynie kwoty głównej wymagalnego wynagrodzenia. W stosunku do płatności bezpośredniej wynikającej bezpośrednio z art. 143 c ust. 3 p.z.p. zapłata bezpośrednia obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenie bez odsetek należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy (odpowiedź na pozew – k. 233-247. T. II).

W piśmie z dnia 23 lipca 2019r. (data prezentaty) pozwany **Skarb Państwa** wniósł na podstawie art. 84 § 1 i 2 k.p.c. o zawiadomienie dodatkowo (...) S.A. oraz Przedsiębiorstwo Usług Technicznych (...) sp. z o.o. o niniejszym postępowaniu celem umożliwienia wstąpienia w charakterze interwenienta ubocznego (Pismo z dnia 23.07.2019r.- k. 335-338, t. II).

W piśmie z dnia 28 sierpnia 2019 r. (data prezentaty) powód (...) **S.A. z siedzibą w R.** poinformował że na podstawie art. 551 § 1 k.s.h., art. 556 pkt 2 k.s.h., art. 562 k.s.h. w związku z art. 563 k.s.h. i art. 577 k.s.h. uległ przekształceniu w spółkę (...) sp. z o.o. **z siedzibą w R.** i przejmując wszystkie prawa i obowiązki spółki przekształcanej na podstawie art. 553 § 1 k.s.h. wstąpił w prawa i obowiązki dotychczasowego powoda w niniejszej sprawie (Pismo z dnia 28.08.2019r.- k. 371, t. II).

Powód podtrzymał stanowisko w piśmie z dnia 28 sierpnia 2019 r. (k. 382 i nast.).

Postanowieniem z dnia 11 września 2019 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie i podjął je z udziałem (...) **Spółki z o. o.** jako z następcą prawnym powoda (k. 493).

Pozwany podtrzymał stanowisko w piśmie z dnia 22 października 2019 r. (k. 710 i nast.).

W piśmie z dnia 14 listopada 2019 r. (data prezentaty) (...) **S.A. w W.** zgłosił interwencję uboczną w sprawie po stronie pozwanego i wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz interwenienta ubocznego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podmiot ten wniósł również o przypozwanie zarządcy masy sanacyjnej Firmy (...) i (...) Sp. z o. o. w restrukturyzacji w B..

W uzasadnieniu interwenient uboczny w pełni poparł stanowisko pozwanego zawarte w odpowiedzi na pozew podnosząc, że przyjęcie do wiadomości przez GDDKiA faktu zawarcia umowy dostawy nie oznacza akceptacji materiałów, wyrobów budowlanych, urządzeń objętych dostawą czy też że stanowiły potwierdzenie ich przydatności

do realizacji Kontraktu Głównego. Ponadto wskazał min. na bezpodstawność żądania powództwa z uwagi na art. 252 ust. 1 p.r. w zw. z art. 297 p.r. w obliczu prowadzonego postępowania sanacyjnego wobec odbiorcy, a także brak przedstawienia czy faktury dołączone do pozwu faktycznie zostały zaakceptowane jako materiały dostarczone zgodnie z umową dostawy a także czy spełniały techniczne wymogi przedmiotowej inwestycji i czy zostały wykorzystane do jej realizacji. Ponadto wskazał na brak podstaw do przyjęcia, że pozwany odpowiada za zapłatę wynagrodzenia na rzecz powoda na podstawie art. 143 c ust. 1 p.z.p. wobec braku zawarcia umowy o roboty budowlane a jedynie zwykłej umowy dostawy (Pismo z 14.11.2019r.- k. 729-742, t. IV).

Strony podtrzymały stanowiska na rozprawie w dniu 1 czerwca 2020 roku.

Na podstawie przedstawionego materiału dowodowego **Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

Po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu ograniczonego, w dniu 12 października 2015 r. Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad zawarł z konsorcjum firm w składzie: spółka (...) S.A. z siedzibą w W. oraz Przedsiębiorstwo Usług (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z., umowę której przedmiotem było zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w zakresie drogi ekspresowej (...) na odcinku N. – B. – granica województwa (...) i (...), a dokładnie na odcinku od węzła (...) (z węzłem) do węzła (...) (z węzłem) o długości ok. 19,3 km (umowa, k. 249 – 250v, t. II).

Wyżej wymienione konsorcjum działało jako generalny wykonawca w rozumieniu art. 647¹ k.c., natomiast pozwany Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad jako inwestor w rozumieniu tego przepisu.

Szczegółowe postanowienia umowy z dnia 12 października 2015 r. na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w zakresie drogi ekspresowej (...) N. – B. na odcinku od węzła (...) (z węzłem) do węzła (...) (z węzłem) o długości ok. 19,3 km, zostały określone w dokumentach wskazanych w przepisie § 2 ust. 2 umowy (kontrakt, k. 249 v., t. II).

Jak wynika z subklauzuli 4.4. umowy (warunki szczególne kontraktu) generalny wykonawca mógł powierzyć roboty budowlane podwykonawcom na warunkach wskazanych w tym postanowieniu, które stanowiło m.in., że wykonawca nie podzieli innych robót niż wskazane w ofercie wykonawcy, bez zgody zamawiającego. Roboty budowlane mogły być powierzone podwykonawcy zgodnie z procedurą określoną w tej subklauzuli. Postanowienie to zgodne jest z przepisem art. 647¹ k.c. § 2, który uzala możliwość powierzenia podwykonawcom realizacji robót budowlanych od zgody inwestora.

W ramach realizacji wyżej wymienionej umowy generalnego wykonawstwa, konsorcjum spółek: (...) S.A. z siedzibą w W. oraz Przedsiębiorstwo Usług (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z., zawarło umowę z podwykonawcą z Firmą (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., dotyczącą wykonania robót mostowych przy realizacji zadania inwestycyjnego tj. budowy drogi ekspresowej (...) (bezsporne).

W dniu 18 sierpnia 2017 r. powód (...) S.A. z siedzibą w R. jako dalszy podwykonawca zawarł z Firmą (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. jako podwykonawcą konsorcjum (...) S.A. z siedzibą w W. oraz Przedsiębiorstwa Usług (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z., umowę dostawy (umowa k. 84 – 87 v., t. I).

Zgodnie z ww. umową dostawy powód zobowiązał się do dostarczenia belek typu (...), (...) z projektem wykonawczym (załącznik nr 2) w ramach inwestycji oraz załącznikiem nr 1 do przedmiotowej umowy. W ramach zawartej umowy oraz określonego wynagrodzenia, powód zobowiązał się również do opracowania i dostarczenia do akceptacji projektu warsztatowego belek. Realizując umowę dostawy powód miał wykonać i dostarczyć przewidziane prefabrykaty w sposób odpowiadający projektowi wykonawczemu, specyfikacji technicznej - wymagania ogólne, specyfikacji technicznej i programowi funkcjonalno - użytkowemu (stanowiącymi odpowiednio załączniki nr 2,3,4,5 do umowy), a także odpowiednio do przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Określono również że każda partia materiału dostarczonego przez powoda miała zostać objęta deklaracją własności użytkowych potwierdzającą jakość materiału wymaganą umową i dokumentami odniesienia oraz dokumentacją powykonawczą dostarczaną wraz z fakturą. Ponadto zgodnie z § 3 ust. 3 umowy dostawy, dostawy odbywać się miały sukcesywnie po uprzednich ustaleniach

z odbiorcą, który miał każdorazowo określić ilość oczekiwanego materiału. Wymagania związane w szczególności z fakturami powoda i dokumentami - na których podstawie miały być one wystawiane - zostały uregulowane w § 5 ust. 3 umowy dostawy, a także w § 1 ust. 3. Sankcje za niedopełnienie przez powoda obowiązków formalnych związanych z wystawianiem faktur określono w § 5 ust. 11. Odbiorca miał także prawo potrącić swoje wierzytelności z wierzytelnościami powoda. Ponadto powód w § 6 ust. 1 umowy dostawy zobowiązał się do dostarczenia materiałów wolnych od wad, zarówno fizycznych, jak i prawnych, w szczególności odpowiadających wymogom umowy dostawy i przydatnych z punktu widzenia celu, do których miały zostać wykorzystane. Zgodnie z § 6 ust. 2 umowy dostawy powód przyjął także na siebie wszelką odpowiedzialność jaka wynikałaby z dostarczenia przez niego materiałów wadliwych. Na podstawie § 5 umowy dostawy, wynagrodzenie z tytułu wykonania umowy ustalono w kwocie w wysokości 5.230.000 zł netto (pięć milionów dwieście trzydzieści tysięcy złotych), które to wynagrodzenie obejmowało wszelkie koszty związane z realizacją przedmiotu umowy, a w szczególności wszelkie koszty związane z wytworzeniem materiału oraz jego dostarczeniem do miejsca określonego w przepisach umowy.

Konsorcjum (...) S.A. z siedzibą w W. i Przedsiębiorstwo Usług (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z. oraz Skarb Państwa zdawali sobie sprawę że powód jako dalszy podwykonawca Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., wykonuje na przedmiotowej budowie prace polegające na dostarczaniu prefabrykatów, informując jednocześnie że przyjęcie do wiadomości faktu zawarcia umowy dostawy nie może być w żadnym wypadku traktowane jako akceptacja materiałów, wyrobów budowlanych, czy też urządzeń objętych dostawą, ani też jako potwierdzenie ich przydatności dla realizacji kontraktu głównego (pismo z dnia 31 sierpnia 2017 r., k. 90, t. I).

W ramach umowy dostawy zawartej pomiędzy Firmą (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., a powodem, powód wyprodukował i dostarczył na plac budowy belki potrzebne swojemu kontrahentowi do wykonania zleconych mu robót budowlanych. Belki produkowane przez powoda były dowożone i montowane w różnych okresach pomiędzy końcem października 2017 r. a końcem kwietnia 2018 r. (dziennik dostaw k. 91-116v.; k. 120-131v.; k. 136v.- 184v.; k. 188-197v., t. I). Po dostarczeniu belek powód, zgodnie z dokonanymi uzgodnieniami, obciążył Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. łącznie kwotą w wysokości 3.726.555,60 zł brutto ujętą w 4 fakturach VAT. Kwota ta stanowiła cenę za produkcję i dostarczenie na budowę belek przez powoda i została w następujący sposób podzielona na 4 faktury VAT:

- 1) VAT nr (...) z dnia 31 października 2017 r. na kwotę 952.758 zł ,
- 2) VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2017 r. na kwotę 673.941,60 zł,
- 3) VAT nr T- (...) z dnia 30 marca 2018 r. na kwotę 1.753.734 zł,
- 4) VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2018 r. na kwotę 346.122 zł

(faktury, k. 91, k. 119, k. 134-136, k. 187, t. I).

Łącznie należność wynikająca z w/w faktur wyniosła 3.726.555,60 zł.

Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. dokonała na rzecz powoda częściowej zapłaty faktury nr (...) w kwocie 762.206,40 zł oraz częściowej zapłaty faktury nr (...) w kwocie 606.574,44 zł (łącznie kwota jaką uiścił odbiorca ze wskazanych faktur to 1.368.753,84 zł). Natomiast odbiorca nie dokonała żadnej zapłaty co do pozostałych dwóch faktur tj. faktur nr (...) oraz nie zapłaciła kwoty 190.551,60 zł z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 31 października 2017 r. oraz kwoty 67.394,16 zł z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2017 r. W sumie z tytułu 4 w/w faktur powód nie otrzymał zapłaty na kwotę 2.357.801,76 złotych (bezsporne).

W odniesieniu do belek dostarczonych w październiku i grudniu 2017 r. odbiorca nie miał zastrzeżeń co do ich zgodności z umową (k. 91 – 133).

Brak częściowej płatności za dostawę tych belek objętych fakturą nr (...) (za październik 2017 r.) wynikał z faktu, iż Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. za zgodą powoda wstrzymała w tym zakresie płatność z uwagi na opóźnienie w przekazaniu przez powoda dokumentacji powykonawczej (oświadczenia powoda - k. 327).

Wystąpił także brak częściowej płatności za dostawę tych belek objętych fakturą nr (...) (za grudzień 2017 r.) - (oświadczenia powoda - k. 400, 405, 408).

W odniesieniu do belek dostarczonych w marcu 2018 r. usterki belek zostały zgłoszone poprzez zamieszczenie adnotacji na samej fakturze VAT nr (...) wystawionej przez powoda. Stwierdzono że 100% dostarczonych belek nie spełnia wymogu przygotowania styku na granicy belka/płyta nadbetonu, a z czego 40% dostarczonych belek nie spełnia wymogów prostoliniowości, co uniemożliwiło montaż elementów zgodnie z geometrią projektową, co w konsekwencji doprowadziło do konieczności usunięcia części zbrojenia z poprzecznic (faktura nr (...), k. 134-136, t. I – oświadczenie M. K. i S. S., notatka ze spotkania - 418). Wartość tych belek wynosiła 1.753.734 złote.

W odniesieniu do belek dostarczonych w kwietniu 2018 r. co do zasady nie zgłoszono do nich zastrzeżeń, z wyjątkiem belki (...) objętej (...), co do których poczyniono adnotację na (...) (k. 189 v., k. 187 – 197, oświadczenie M. Z. (1)). Wartość tej belki wynosiła kwotę 17.220 zł (k. 187).

Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. uznała ostatecznie, że w/w belki dostarczone przez powoda nie posiadają wad fizycznych i dokonała ich wbudowania w wykonywaną konstrukcję drogową. Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. belki te zakwalifikowała ostatecznie, jako posiadające jedynie drobne nieprawidłowości nie będące wadami uzasadniającymi wystąpienie z roszczeniami wobec dostawcy (zeznania świadków: M. Z. (2) – k. 823 v., A. B. – k. 804 v., S. S. – k. 804 v.. D. C. – k. 807).

Wobec braku zapłaty wynagrodzenia przewidzianego w umowie dostawy nr (...) z dnia 18 sierpnia 2017 r. przez Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., powód pismem z dnia 24 września 2018 r. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty w wysokości 2.357.801,76 zł, wskazując jako podstawą należności cztery faktury o nr:

- (...) z dnia 31 października 2017 r.,
- (...) z dnia 30 grudnia 2017 r.,
- T- (...) z dnia 30 marca 2018 r.,
- (...) z dnia 30 kwietnia 2018 r.,

które powód wystawił za produkcję i dostarczenie belek (...). (pismo z dnia 24 września 2018 r. k. 201-201v., t. II). Powód wezwał pozwanego do zapłaty tej kwoty w terminie 14 dni od daty doręczenia wezwania, które zostało doręczone pozwanemu w dniu 27 września 2018 r. (k. 202 v.).

Wobec powyższego wezwania do zapłaty, pozwany w piśmie z dnia 5 października 2018 r. wezwał generalnego wykonawcę do zgłoszenia pisemnych uwag i stanowiska dotyczącego zasadności bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy w terminie 7 dni (pismo z dnia 5 października 2018 r. k. 203, t. II).

Pismem z dnia 5 października 2018 r. generalny wykonawca poinformował, iż wezwał podwykonawcę Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. do potwierdzenia braku zapłaty lub zapłaty dla swoich dalszych podwykonawców w tym min. dla spółki (...) S.A. z siedzibą w R.. Podwykonawca wskazał iż potrącenia wynikające z faktur wystawionych przez powoda wynikały z wad dostarczonych prefabrykowanych belek, które to wady zostały także wskazane przez Inżyniera. Zapłata za pozostałą część z ww. faktur miała być dokonana po naprawieniu wad, o (...) S.A. z siedzibą w R. została poinformowana. Ponadto wobec wszczęcia postępowania sanacyjnego wobec Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. brak jest – zdaniem tej spółki - możliwości spełnienia świadczenia objętego tym postępowaniem na rzecz powoda.

Pismem z dnia 14 listopada 2018 r. pozwany odmówił powodowi dokonania zapłaty, uzasadniając powyższe jedynie zakazem spełnienia świadczenia wynikającym z art. 252 ust. 1 prawa restrukturyzacyjnego wobec otwarcia postępowania sanacyjnego wobec Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. (k. 206).

Powód pismami z dnia 15 listopada 2018 r. oraz z dnia 4 grudnia 2018 r. ponownie bezskutecznie wezwał Skarb Państwa – GDDKiA do podjęcia działań mających na celu uregulowanie dochodzonych należności (pismo, k. 204; k. 207, t. II).

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2018 r., sygn.. akt XV GR 4/18 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy otworzył postępowanie sanacyjne wobec podmiotu Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., zezwalając dłużnikowi na wykonywanie zarządu nad całością przedsiębiorstwa w zakresie nieprzekraczającym zakresu zwykłego zarządu (postanowienie z dnia 22 czerwca 2018 r., Sądu Rejonowego w Bydgoszczy XV Wydział Gospodarczy, sygn. akt XV GR 4/18 k. 200., t. I).

Wierzytelność powoda stanowiąca przedmiot niniejszego procesu została zgłoszona do masy sanacyjnej w/w dłużnika i została umieszczona na liście wierzytelności jako wierzytelność bezsporna, co do której nie złożono sprzeciwu, wierzytelność ta została uznana przez dłużnika (informacja z Sądu Rejonowego – k. 791).

Sąd dokonał następującej oceny dowodów:

Przedstawione w sprawie wyżej wymienione dokumenty Sąd uznał za wiarygodny materiał dowodowy i nie znalazł podstaw do podważenia autentyczności lub zawartości przedstawionych dokumentów. Dodatkowo należy podnieść, iż strony także nie kwestionowały ich treści.

Sąd uznał za wiarygodne w całości zeznania następujących świadków: D. C., M. R., M. P., R. Z., A. B., M. K., S. S., M. Z. (1).

Tak samo i z tych samych przyczyn Sąd ocenił zeznania reprezentanta powoda G. B. i reprezentanta pozwanego P. A..

W ocenie Sądu relacje przedstawione przez wyżej wymienionych świadków i reprezentantów stron przedstawiają rzeczywisty stan rzeczy, ponieważ są logiczne, spójne wewnętrznie i pokrywają się wzajemnie.

Sąd pominął wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka M. R. w zakresie ponad okoliczności faktyczne wskazane w postanowieniu dowodowym Sądu dopuszczającym ten dowód, albowiem okoliczności faktyczne co do których miałyby zeznawać ten świadek miały częściowo charakter bezsporny, wynikały z treści niekwestionowanych w sprawie dokumentów (k. 771 v. k. 772).

Z tego samego względu Sąd pominął częściowo wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania reprezentanta powoda (k. 772).

Sąd oddalił wnioski interwenienta ubocznego (...) S.A. w W. zawarte w pkt 5 i 6 pisma zawierającego interwencję uboczną (k. 730), albowiem strona powodowa złożyła pismo przygotowawcze z dnia 28 sierpnia 2019 r. (data prezentaty 4 września 2019 r.) po uprzednim uzyskaniu zezwolenia na jego złożenie przez przewodniczącego, który dodatkowo określił tej stronie termin na złożenie twierdzeń i wniosków dowodowych celem ustosunkowania się do odpowiedzi na pozew (k. 329, 772). W rezultacie nie zachodziły podstawy do zwrotu pisma strony powodowej ani też do pominięcia zgłoszonych wniosków dowodowych jako spóźnionych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powód jako dalszy podwykonawca dochodził zapłaty od pozwanego jako zamawiającego (inwestora) na podstawie art. 143 c ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych, wskazując na

brak spełnienia przez wykonawcę świadczenia z tytułu umowy dostawy belek mostowych łączącej powoda z tym wykonawcą.

Strona pozwana wnosząc o oddalenie powództwa i kwestionując powództwo co do zasady i co do wysokości, podniosła następujące zarzuty przeciwko zgłoszonemu roszczeniu:

1) przepis art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych nie może co do zasady stanowić podstawy odpowiedzialności pozwanego wobec powoda, albowiem:

a) przepis ten wyposaża zamawiającego jedynie w uprawnienie do dokonania zapłaty na rzecz dalszego podwykonawcy, ale nie nakłada na zamawiającego takiego obowiązku,

b) umowa łącząca powoda i Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. stanowiła umowę dostawy, a nie umowę o roboty budowlane,

2) prowadzenie wobec Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. postępowania sanacyjnego czyni niedopuszczalnym spełnienie świadczenia na rzecz powoda przez tego wykonawcę, ale i przez pozwanego,

3) Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. nie uchylała się wobec powoda ze spełnieniem świadczenia z umowy dostawy,

4) belki stanowiące przedmiot umowy dostarczone przez powoda miały wady fizyczne, co skutkowało dokonaniem potrącenia wierzytelności powoda przez Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.,

5) powód wraz z dostarczeniem belek nie przedstawił kompletnej dokumentacji.

Sąd nie podzielił poglądu strony pozwanej, że przepis art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych nie może co do zasady stanowić podstawy odpowiedzialności pozwanego wobec powoda.

W szczególności Sąd uznał, że w/w przepis zarówno wyposaża zamawiającego w uprawnienie do dokonania zapłaty na rzecz dalszego podwykonawcy, ale zarazem nakłada na zamawiającego obowiązek w tym zakresie w przypadku spełnienia przesłanek ustawowych.

Jednocześnie Sąd doszedł do wniosku, że w/w przepis stanowi co do zasady uzasadnioną podstawę odpowiedzialności zamawiającego także wówczas gdy umowa łącząca powoda i Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. stanowiła umowę dostawy. Do zaistnienia tej odpowiedzialności nie jest konieczne, aby była to umowa o roboty budowlane.

Zgodnie z ust. 1 art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych zamawiający dokonuje bezpośrednio zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, który zawarł zaakceptowaną przez zamawiającego umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, lub który zawarł przedłożoną zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi, w przypadku uchylecia się od obowiązku zapłaty odpowiednio przez wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę zamówienia na roboty budowlane.

Sprecyzowanie zakresu ochrony przeprowadzone zostało przez zdefiniowanie w w/w ustawie pojęcia umowy o podwykonawstwo, a mianowicie w dodanym do art. 2 punkcie 9 b określono ją jako umowę w formie pisemnej o charakterze odpłatnym, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane stanowiące część zamówienia publicznego, zawartą między wybranym przez zamawiającego wykonawcą a innym podmiotem (podwykonawcą), a w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane także między podwykonawcą a dalszym podwykonawcą lub między dalszymi podwykonawcami. Zakres pojęcia został więc zróżnicowany w zależności od przedmiotu zamówienia publicznego. Wprawdzie zawsze umowa o podwykonawstwo wymaga formy pisemnej oraz musi być odpłatna, a jej przedmiot ograniczony został do usług, dostaw lub robót budowlanych, stanowiących część zamówienia publicznego, jednak o tym jak daleko „w dół”, tj. do którego poziomu podwykonawstwa sięga pojęcie takiej umowy,

obowiązujące w prawie zamówień publicznych, decyduje przedmiot konkretnego zamówienia. Taki charakter ma każda spełniająca wymagania art. 2 pkt 9 b umowa między wykonawcą a podwykonawcą (tzw. podwykonawcą pierwszego poziomu). Jeżeli jednak przedmiotem zamówienia są roboty budowlane, umową o podwykonawstwo w rozumieniu prawa zamówień publicznych jest także pisemna, odpłatna umowa, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane stanowiące część zamówienia publicznego, zawarta z podwykonawcą niższego poziomu, a więc łącząca podwykonawcę z dalszym podwykonawcą lub zawarta pomiędzy dalszymi podwykonawcami. Taki wniosek wynika z językowej wykładni omawianego przepisu i nie budzi zastrzeżeń co do swej zgodności z celem nowelizacji. Odmienne potraktowanie więzi umownych niższych poziomów w umowach o roboty budowlane jest skutkiem uwzględnienia bardziej złożonego zazwyczaj i różnorodnego branżowo charakteru prac, powodującego angażowanie licznych wyspecjalizowanych podwykonawców, dostawców, a także usługodawców, również przez podwykonawców pierwszego poziomu oraz przez dalszych podwykonawców. Ich prace wspólnie składają się na końcowy przedmiot zamówienia, wobec czego nieuzasadnione aksjologicznie byłoby różnicowanie ich pozycji, mającej wpływ na poziom zapewnianej im ochrony. Tego rodzaju wielopodmiotowość wykonawcza nie jest natomiast typowa w procesie realizacji zamówień publicznych na dostawy i usługi. Zawarte w art. 2 pkt 9 b prawa zamówień publicznych wskazanie zamówienia publicznego na roboty budowlane jako elementu różnicującego zasięg ochrony podwykonawców odnieść więc należy do przedmiotu umowy między zamawiającym a wykonawcą, nie zaś do przedmiotu umów podwykonawczych, które uzyskują status umów o podwykonawstwo również kiedy dotyczą dostaw lub usług i spełniają wymaganie pisemności, odpłatności oraz stanowią część zamówienia publicznego. Przepis art. 143c ust. 1 ustawy prawo zamówień publicznych wprowadził obowiązek bezpośredniej zapłaty przez zamawiającego wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy. Obowiązek ten obciążał zamawiającego jedynie w zakresie wynagrodzenia podwykonawców i to wyłącznie tych, którzy uzyskali przewidzianą w art. 143 b tej ustawy akceptację zawartej z nimi umowy o podwykonawstwo robót budowlanych, bądź których umowa o podwykonawstwo w zakresie dostaw lub usług została przedłożona zamawiającemu. Drugim warunkiem powstania tego obowiązku było uchylenie się od zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przez wykonawcę, podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę zamówienia na roboty budowlane (tj. przez umownego kontrahenta niezaspokojonego podwykonawcy). Zamawiający przed dokonaniem bezpośredniej wypłaty zobowiązany został do przeprowadzenia własnego postępowania wyjaśniającego przez umożliwienie wykonawcy zgłoszenia pisemnych uwag odnośnie zasadności bezpośredniej zapłaty, a następnie do oceny istnienia podstaw jej dokonania. Wymienione w ustawie warianty przewidują możliwość odmowy wypłaty, złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego lub zapłatę na rzecz podwykonawcy (dalszego podwykonawcy). Takie rozwiązanie, zakładające obowiązek zagwarantowania przez zamawiającego zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy, którego udział w wykonaniu zamówienia zaakceptował (w odniesieniu do zamówienia obejmującego roboty budowlane) lub o którego udziale w realizacji zamówienia publicznego został poinformowany poprzez przedłożenie mu potwierdzonej za zgodność z oryginałem kopii umowy (w wypadku umowy o dostawy lub usługi) pomyślane była jako prosty i szybki sposób zaspokajania roszczeń podwykonawców z tytułu wynagrodzenia i powierzało zamawiającemu, jako odbierającemu i kontrolującemu wyniki robót budowlanych, dostaw czy usług, uprawnienie do oceny zasadności tych roszczeń. W razie stwierdzenia ich zasadności oraz uchylenia się od ich zaspokojenia przez podmiot zobowiązany na podstawie umowy o podwykonawstwo, roszczenia powinny zostać zapłacone przez niego za bezpośrednio zobowiązanego wobec podwykonawcy (dalszego podwykonawcy). Z kolei uprawnienie do potrącenia wypłaty z wynagrodzenia wykonawcy powinno motywować także wykonawcę do czuwania nad zawieraniem i realizacją umów podwykonawczych, także niższych poziomów. Obowiązek bezpośredniej zapłaty przewidziany w art. 143 c ust. 1 w/w ustawy po stronie zamawiającego uznać należy za źródło roszczenia podwykonawcy (dalszego podwykonawcy), który dotyczy także umowy dostawy zwartej przez wykonawcę z dalszym podwykonawcą (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.09.2018 r., IV CSK 457/17, Legalis nr 1830922).

Tym samym Sąd Okręgowy nie podzielił odmiennych poglądów w tym zakresie występujących w doktrynie i orzecznictwie sądów powszechnych. W tym miejscu należy podnieść, że pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 12.05.2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 1036/16 został zakwestionowany przez rozpoznający skargę kasacyjną od tego wyroku Sąd Najwyższy (w/w wyrok z dnia 20.09.2018 r., IV CSK 457/17).

Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej co do braku podstaw do dokonania zapłaty na rzecz powoda przez pozwanego z uwagi na sam fakt wszczęcia postępowania sanacyjnego wobec podwykonawcy.

Na wstępie należy dokonać zasadniczego rozróżnienia. Otóż ma rację pozwany, że wszczęcie postępowania sanacyjnego wobec Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. czyni niedopuszczalnym zaspakajanie przez Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. czyni niedopuszczalnym zaspakajanie przez Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. jej wierzycieli, w tym także powoda. Natomiast samo otwarcie postępowania sanacyjnego wobec tego przedsiębiorcy nie ma znaczenia dla odpowiedzialności pozwanego wobec powoda na podstawie art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych.

W wyniku sanacji Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. wierzytelności jej wierzycieli weszły w skład masy sanacyjnej. Zgodnie z art. 252 ust. 1 ustawy prawo restrukturyzacyjne z dnia 15 maja 2015 r. w zw. z art. 297 tej ustawy (Dz. U. 2019 poz. 243) od dnia otwarcia postępowania sanacyjnego do dnia jego zakończenia albo uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania sanacyjnego, spełnianie przez dłużnika albo zarządcę świadczeń wynikających z wierzytelności, które z mocy prawa są objęte układem, jest niedopuszczalne. Z tego przepisu wynika, że po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego ani dłużnik, ani nadzorca sądowy (ani zarządca przy zarządzie odebranych) nie tylko nie muszą, ale i nie mogą wykonywać zobowiązań objętych układem. Układem objęte są wierzytelności w stosunku do dłużnika powstałe przed dniem otwarcia postępowania. Zobowiązania dłużnika powstałe po dniu otwarcia przyspieszonego postępowania układowego nie są objęte układem i powinny być, podobnie jak zobowiązania z art. 151 ust. 1 pr. rest. na bieżąco realizowane – bez potrzeby uzyskiwania jakiegokolwiek zezwolenia, o ile mieszczą się w zakresie zwykłego zarządu.

Przedmiotowe wierzytelności powoda względem podwykonawcy pozwanego powstały do kwietnia 2018 r. tj. przed otwarciem postępowania sanacyjnego na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 22 czerwca 2018 roku. Pomimo braku czasowej możliwości dochodzenia roszczenia stricte od podwykonawcy, ta okoliczność nie wyłącza co do zasady uprawnienia powoda do domagania się zapłaty od Skarbu Państwa jako od zamawiającego na podstawie art. 143 c p.z.p.. Przepis ten dotyczy odpowiedzialności na linii dalszy podwykonawca – zamawiający i brak jest podstaw do znoszenia tej odpowiedzialności zamawiającego, nawet czasowej, na skutek szczególnych okoliczności podwykonawcy, który posiada dług wobec dalszego podwykonawcy, w tym przypadku powoda. Potencjalne spełnienie świadczenia przez zamawiającego na podstawie art. 143 c p.z.p. wobec powoda nie ma żadnego znaczenia dla interesów pozostałych wierzycieli Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

Zdaniem Sądu otwarcie postępowania sanacyjnego wobec Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. miałyby tylko wówczas znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyby cała wierzytelność stanowiąca przedmiot niniejszego procesu została uznana przez samego dłużnika w tym postępowaniu sanacyjnym za wierzytelność podlegającą zaspokojeniu w tymże postępowaniu sanacyjnym, czyli zostałaaby zamieszczona na liście wierzytelności przeznaczonych do zaspokojenia. Z tą chwilą należałoby uznać, że Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. nie spełnia świadczenia na rzecz powoda wyłącznie z uwagi na tok postępowania sanacyjnego i związane z nim rygory zaspakajania wierzycieli, a nie dlatego że kwestionuje tę wierzytelność. Tym samym z tą chwilą przestałaby istnieć określona w ust. 1 art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych przesłanka odpowiedzialności zamawiającego w postaci uchylania się od obowiązku zapłaty przez wykonawcę, a w konsekwencji pozwany nie mógłby ponosić odpowiedzialności wobec pozwanego. Odmowa zapłaty świadczenia przez podmiot objęty postępowaniem sanacyjnym wyłącznie z uwagi na tok postępowania sanacyjnego i związane z nim rygory zaspakajania wierzycieli, w żadnym wypadku nie mogłaby zostać uznana za uchylanie się od obowiązku zapłaty przez wykonawcę w rozumieniu ust. 1 art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych. Pojęcie uchylania się od obowiązku zapłaty należy rozumieć jako stan rzeczy, w którym dłużnik w nieuzasadniony sposób nie zaspakaja swoich zobowiązań. Stosowanie się przez dłużnika objętego postępowaniem sanacyjnym do normy określonej w art. 252 ust. 1 ustawy prawo restrukturyzacyjne z dnia 15 maja 2015 r. jest zachowaniem zgodnym z prawem i nie stanowi uchylania się w rozumieniu ust. 1 art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych.

Tak właśnie stało się w niniejszej sprawie, albowiem jest bezsporne, że wierzytelność stanowiąca przedmiot niniejszego procesu została uznana w tym postępowaniu sanacyjnym za wierzytelność podlegającą zaspokojeniu w tymże postępowaniu sanacyjnym, czyli że została zamieszczona na liście wierzytelności przeznaczonych do zaspokojenia jako wierzytelność bezsporna, którą dłużnik uznał (k. 791 – informacja Sądu Rejonowego).

W rezultacie uznać należało, że stan postępowania sanacyjnego w dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie stanowi co do zasady przeszkodę do uwzględnienia roszczenia powoda. Należy podkreślić, że rozstrzygając spór Sąd zgodnie z art. 316 kpc bierze pod uwagę stan rzeczy istniejący w dacie zamknięcia rozprawy. W niniejszej sprawie w dacie zamknięcia rozprawy brak było podstaw do uznania, że Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. uchyła się ze spienieniem świadczenia wobec powoda.

Powyzsza argumentacja jest wystarczająca dla rozstrzygnięcia sporu, a poczynione poniżej rozważania zostały dokonane jedynie dla dokonania pełnej oceny podniesionych zarzutów.

W ocenie Sądu, nie jest oparty na prawdzie zarzut strony pozwanej, iż Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. nie uchyłała się uprzednio wobec powoda ze spełnieniem świadczenia z umowy dostawy, tj. przez uznaniem wierzytelności powoda w toku postępowania sanacyjnego.

Jak wynika z uprzednich rozważań Sądu zarzut ten mógłby zostać uznany za uzasadniony tylko wówczas gdyby Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. nie spełnia świadczenia na rzecz powoda wyłącznie z uwagi na tok postępowania sanacyjnego i związane z nim rygory zaspakajania wierzycieli, a nie dlatego że kwestionuje tę wierzytelność. Tymczasem ze stanowiska przedstawionego przez pozwanego w odpowiedzi na pozew oraz z pisma wykonawcy z dnia 5 października 2018 r. (k. 306) wynika, że Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. nie spełniła w części świadczenia na rzecz powoda uznając, że belki stanowiące przedmiot umowy dostarczone przez powoda miały wady fizyczne, co skutkowało dokonaniem potrącenia wierzytelności powoda przez Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.. Pojęcie uchylania się od obowiązku zapłaty w rozumieniu ust. 1 art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych należy rozumieć jako stan rzeczy, w którym dłużnik w nieuzasadniony sposób nie zaspakaja swoich zobowiązań. Strona pozwana powinna była zatem wykazać, że Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. w uzasadniony sposób nie dokonała zapłaty na rzecz powoda z tytułu umowy dostawy w okresie poprzedzającym otwarcie postępowania sanacyjnego i uznanie długu.

W tym zakresie strona pozwana broniła się zarzutem, że belki stanowiące przedmiot umowy dostarczone przez powoda miały wady fizyczne, co skutkowało dokonaniem potrącenia wierzytelności powoda przez Firmę (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

Odnosząc się do tego zarzut należy podnieść, iż potrącenie jako instytucja prawa cywilnego (art. 498-505 k.c.) funkcjonuje w zasadzie na obszarze regulowanym przez prawo prywatne, obejmując stosunki prawne, w których obie strony występują w podwójnej roli wierzyciela i dłużnika. Zgodnie z art. 498 § 1 k.c. obydwie wierzytelności powinny spełniać wymagania jednorodności oraz ograniczenia przedmiotowego (pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku), wymagalności i zaskarżalności. Wykonanie prawa potrącenia polega na złożeniu drugiej stronie oświadczenia o charakterze prawo kształtującym (art. 499 zdanie pierwsze k.c.), którego skutkiem, niezależnym od woli uprawnionego do wierzytelności objętej potrąceniem, jest umorzenie się obydwu wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c.), ze skutkiem czasowym określonym w art. 499 zdanie drugie k.c., tj. od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Oświadczenie o potrąceniu może zostać złożone poza postępowaniem sądowym i podlega ogólnym przepisom co do sposobu i chwili złożenia (art. 60 i art. 61 k.c.). Jeżeli zostanie złożone skutecznie, ze względu na skutek umarzający, tworzy - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 19 października 2007 r., sygn. akt III CZP 58/07 (OSNC 2008, nr 5, poz. 44) - nową treść stosunku prawnego między stronami, wykraczającą, ze względu na konsekwencje mocy wstecznej, nawet poza treść zobowiązania z chwili złożenia oświadczenia. Jeżeli

dojście do procesu o roszczenie wierzyciela wzajemnego, obrona pozwanego nie może polegać na podniesieniu zarzutu potrącenia, lecz zarzutu nieistnienia roszczenia powoda ze względu na umorzenie wierzytelności poza procesem.

Oświadczenie o potrąceniu może zostać złożone także w postępowaniu sądowym i wtedy dochodzi do połączenia czynności materialnoprawnej z czynnością procesową. Wówczas obrona pozwanego polega na podniesieniu zarzutu potrącenia.

W niniejszej sprawie pozwany nie podniósł zarzut potrącenia, a jedynie wskazał, że jeszcze przed wszczęciem procesu Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. dokonała potrącenia wierzytelności powoda wobec faktu, iż belki stanowiące przedmiot umowy dostarczone przez powoda miały wady fizyczne.

W ocenie Sądu z przedstawionego w sprawie materiału dowodowego w żadnym wypadku nie wynika, aby Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. posiadała wobec powoda wierzytelność pieniężną, która byłaby dodatkowo wymagalna, ani też aby Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. złożyła wobec powoda oświadczenie o potrąceniu wierzytelności. Strona pozwana nie wykazała i nie udowodniła tych okoliczności, a ciężar dowodu zgodnie z art. 6 kc w tym zakresie spoczywał na tej stronie, albowiem to strona pozwana wywodziła z tego twierdzenia skutki mające być dla niej korzystnymi.

Należy podkreślić, że strona pozwana nie tylko nie wykazała i nie udowodniła istnienia w/w wierzytelności, ale samo twierdzenie pozwanego w tym zakresie ma charakter bardzo ogólnikowy, mianowicie pozwany nie wyjaśnił w sposób pozwalający na odczytanie konkretnych podstaw zaistnienia tej wierzytelności, tj. z jakiego konkretnie tytułu ta wierzytelność wobec powoda miałaby wynikać. Twierdzenie pozwanego zostało ograniczone do wskazania, że potrącenie wynika z faktu dostarczenia belek posiadających wady fizyczne.

Zdaniem Sądu strona pozwana w nieuzasadniony sposób pomija, że sam fakt dostarczenia w wykonaniu umowy dostawy belek posiadających wady fizyczne nie rodzi automatycznie powstania wierzytelności pieniężnej odbiorcy wobec dostawcy.

W ocenie Sądu pozwany nie wykazał, aby Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. posiadała wobec powoda wierzytelność pieniężną, w tym w szczególności wierzytelność wynikającą z tytułu ewentualnego nienależytego wykonania zobowiązania przez dostawcę.

Dokonując dalszych rozważań w tym zakresie należy podnieść, że zgodnie z przepisem art. 612 kc do odpowiedzialności dostawy wobec odbiorcy w przypadku nienależytego wykonania zobowiązania stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży.

Powyższe oznacza, że w przypadku nienależytego wykonania umowy dostawy odbiorca mógłby skorzystać z następujących uprawnień:

1) uprawnień wynikających z rękojmi za wady fizyczne rzeczy określonych w art. 560 i 561 kc:

- a) złożyć oświadczenie o obniżeniu ceny,
- b) złożyć oświadczenie o odstąpieniu od umowy,
- c) żądać wymiany rzeczy na wolną od wad,
- d) żądać usunięcia wady,

2) uprawnień odszkodowawczych:

- a) wynikających z zasad ogólnych (art. 471 kc),
- b) wynikających z art. 566 kc.

Wierzytelność pieniężna odbiorcy wobec dostawcy podlegająca ewentualnemu potrąceniu mogłaby zatem powstać tylko wówczas gdyby odbiorca twierdził, że poniósł szkodę na skutek zachowania dostawcy i wykazał jej zaistnienie, pozostawanie w związku przyczynowym z zachowaniem dostawcy i jej wysokość lub też gdyby odbiorca złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy, albowiem wówczas przysługiwałoby mu roszczenie o zwrot świadczenia na podstawie art. 405 i nast. kc.

Jednakże żadna z w/w sytuacji nie miała miejsca w realiach niniejszej sprawy. Pozwany nawet nie twierdził, aby takie zdarzenia miały miejsce.

Natomiast ze stanowiska zajętego w sprawie przez pozwanego i z pisma wykonawcy przedstawionego przez pozwanego wynika, że Firma (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. po stwierdzeniu wad fizycznych w dostarczonych przez powoda belkach zażądała usunięcia tych wad (k. 306). Samo wezwanie do usunięcia wady fizycznej, a nawet brak zastosowania się przez dostawcę do tego wezwania nie rodzi automatycznie powstania wierzytelności pieniężnej po stronie odbiorcy. Ewentualny brak zastosowania się przez dostawcę do tego wezwania mógłby uzasadniać potencjalne złożenie przez odbiorcę oświadczenia o odstąpieniu od umowy dostawy, ale bezspornie takie oświadczenie nie zostało złożone.

Samo skorzystanie przez odbiorcę z uprawnienia w postaci żądania usunięcia wady fizycznej, a zatem podjęcie działania mającego na celu zrównoważenie wartości świadczeń tj. przywrócenie pełnej wartości świadczenia, nie oznacza jednak uprawnienia odbiorcy do wstrzymania się ze spełnieniem świadczenia umownego wobec dostawcy, tj. do wstrzymania się z zapłatą ceny na rzecz dostawcy.

Natomiast niewątpliwie potencjalne skorzystanie przez odbiorcę z uprawnienia w postaci prawa do żądania obniżenia ceny lub z uprawnienia do odstąpienia od umowy pozwalałoby odbiorcy odmówić zapłaty części nieuiszczonej dotychczas ceny. Jest jednak w sprawie bezsporne, że odbiorca nie skorzystał z uprawnienia w postaci prawa do żądania obniżenia ceny lub z uprawnienia do odstąpienia od umowy.

Wyżej opisane zróżnicowanie skutków prawnych skorzystania z poszczególnych uprawnień opisanych w art. 560 kc i 561 kc. Wynika z faktu, że uprawnienie do obniżenia ceny i uprawnienie do odstąpienia od umowy wskazane w art. 560 kc mają charakter uprawnień kształtujących (nie są roszczeniami), ich realizacja następuje poprzez złożenie oświadczenia woli.

Natomiast uprawnienie do żądania usunięcia wad określone w art. 561 kc nie jest uprawnieniem o charakterze kształtującym, jest bowiem zwykłym roszczeniem. Taki charakter prawny tego uprawnienia oznacza, że w przypadku sporu pomiędzy stronami odbiorca, który zażądał usunięcia wad jest zobowiązany – do czasu rozstrzygnięcia sporu – do zapłaty całej ceny. Brak usunięcia wad fizycznych rzeczy lub też nieskuteczna naprawa takiej rzeczy nie czyni zadość obowiązkowi usunięcia wady i otwiera drogę do odmowy przyjęcia rzeczy oraz do odstąpienia od umowy.

Dopiero skorzystanie przez odbiorcę z prawa do odmowy przyjęcia rzeczy, której wady nie usunięto prowadziłoby do stanu rzeczy, w którym odbiorca nie był zobowiązany do dokonania zapłaty za te konkretne rzeczy stanowiące przedmiot umowy, które zostały dotknięte wadą i której to wady nie usunięto mimo żądania odbiorcy.

Gdyby odbiorca miał prawo do w/w odmowy przyjęcia rzeczy wadliwej i tym samym nie byłby zobowiązany do zapłaty ceny za te rzeczy to odbiorcy w tym zakresie nie można byłoby postawić zarzutu uchylania się od zapłaty na rzecz powoda – dostawcy. Tym samym w tymże zakresie brak byłoby podstaw do przypisania odpowiedzialności pozwanemu jako zamawiającemu na podstawie art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych, albowiem uchylanie się przez dłużnika bezpośredniego od zapłaty jest podstawową przesłanką odpowiedzialności zamawiającego.

Taka sytuacja nie miała jednak miejsca w niniejszej sprawie, albowiem odbiorca nie korzystał z prawa do odmowy przyjęcia rzeczy, ani też z prawa do odstąpienia od umowy. Wynika to jednoznacznie z faktu polegającego na tym, że odbiorca wbudował belki w przedmiot realizacji inwestycji drogowej.

W rezultacie należało uznać, że w realiach niniejszej sprawy pozwany nie tylko nie wykazał, aby zarzut oparty na twierdzeniu o potrąceniu wierzytelności był uzasadniony, ale nie wykazał także, aby odbiorcy przysługiwało prawo do wstrzymania się z płatnością świadczenia umownego na rzecz dostawcy w przypadku dostarczenia belek z wadami fizycznymi.

Przede wszystkim jednak z poczynionych przez Sąd uprzednio ustaleń wynika, że przedmiotowe belki zostały ostatecznie uznane przez ich odbiorcę za belki nieposiadające wad fizycznych i zostały wbudowane przez odbiorcę w przedmiot realizowanej inwestycji drogowej. Nie można również tracić z pola widzenia tej okoliczności, że zeznający w niniejszej sprawie reprezentant pozwanego oświadczył, że odmowa spełnienia świadczenia przez pozwanego na rzecz powoda wynikała wyłącznie z faktu wszczęcia postępowania sanacyjnego wobec odbiorcy belek (k. 824).

W rezultacie zarzut strony pozwanej oparty na twierdzeniu o potrąceniu wierzytelności nie może zostać uznany za uzasadniony, a tym samym za skuteczny.

Pozwany postawił także zarzut, iż powód wraz z dostarczeniem belek nie przedstawił kompletnej dokumentacji. W tym zakresie pozwany podniósł, że zgodnie z paragrafem 5 ust. 3 umowy dostawy dokumenty WZ muszą być zaopatrzone w czytelny własnoręczny podpis, zawierający pełne imię i nazwisko upoważnionego przedstawiciela odbiorcy. Jednocześnie pozwany wskazał, że przedstawione przez powoda dokumenty (...) w części nie spełniały tego wymogu formalnego. Ponadto pozwany podniósł, że powód wykonując umowę dostawy zobowiązany był także do opracowania i dostarczenia projektu warsztatowego belek, deklaracji właściwości użytkowych oraz dokumentacji powykonawczej. Pozwany podkreślił, iż fakt braku przekazania dokumentacji powykonawczej przyznał sam powód w oświadczeniu pisemnym z dnia 5 stycznia 2018 roku.

Zasady płatności na rzecz dostawcy z tytułu przedmiotowej umowy dostawy zostały określone w paragrafie 5 ust. 3, 4, 5, 11, w paragrafie 1 ust. 3, w paragrafie 4 ust. 5 umowy dostawy (k. 85, 84, 85 v.). Wynika z nich w sposób jednoznaczny, że płatność miała nastąpić dopiero po dokonaniu przez dostawcę następujących czynności:

- 1) wystawieniu faktury,
- 2) wystawieniu faktury w oparciu na podstawie dokumentów WZ zaopatrzonych w czytelny własnoręczny podpis, zawierający pełne imię i nazwisko upoważnionego przedstawiciela odbiorcy,
- 3) dołączeniu do faktury w/w dokumentów WZ,
- 4) dołączeniu do faktury zestawienia faktycznie dostarczonych materiałów z akceptacją przedstawiciela odbiorcy
- 5) dołączeniu na bieżąco do każdej dostawy deklaracji właściwości użytkowych,
- 6) dołączeniu do faktury dokumentacji powykonawczej.

Gdyby dostawca wraz z fakturą nie przedstawił któregoś z w/w dokumentów wymienionych powyżej w pkt 1 – 5 to termin płatności rozpoczynał bieg dopiero od dnia doręczenia brakujących załączników do faktury (k. 85).

Natomiast gdyby dostawca wraz z fakturą nie przedstawił dokumentów wymienionych powyżej w pkt 6 (dokumentacji powykonawczej) to dostawca miał prawo do uzyskania 90 % wartości dostarczonego materiału, a pozostałe 10 % było płatne do dostarczeniu brakującej dokumentacji powykonawczej (k. 85).

Część z przedstawionych wraz z fakturami dokumentów WZ (oznaczonych przez powoda jako (...)) nie zostało zaopatrzone w czytelny własnoręczny podpis, zawierający pełne imię i nazwisko upoważnionego przedstawiciela odbiorcy. Uchybienie to dotyczy następujących (...):

- 1) (...) – belka (...) – (k. 498) - wartość 21.525 zł (k. 91),

- 2) (...) – belka (...) – (k. 504) - wartość 21.525 zł (k. 91),
- 3) (...) – belka (...) – (k. 505) - wartość 21.525 zł (k. 91),
- 4) (...) – belka (...) – (k. 506) - wartość 21.525 zł (k. 91),
- 5) (...) – belka (...) – (k. 516) - wartość 23.370 zł (k. 91),
- 6) (...) – belka (...) – (k. 570) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 7) (...) – belka (...) – (k. 571) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 8) (...) – belka (...) – (k. 572) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 9) (...) – belka (...) – (k. 573) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 10) (...) – belka (...) – (k. 574) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 11) (...) – belka (...) – (k. 575) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 12) (...) – belka (...) – (k. 576) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 13) (...) – belka (...) – (k. 577) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 14) (...) – belka (...) – (k. 578) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 15) (...) – belka (...) – (k. 579) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 16) (...) – belka (...) – (k. 580) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 17) (...) – belka (...) – (k. 581) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 18) (...) – belka (...) – (k. 582) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 19) (...) – belka (...) – (k. 583) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 20) (...) – belka (...) – (k. 584) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 21) (...) – belka (...) – (k. 585) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 22) (...) – belka (...) – (k. 586) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 23) (...) – belka (...) – (k. 587) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 24) (...) – belka (...) – (k. 588) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 25) (...) – belka (...) – (k. 589) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 26) (...) – belka (...) – (k. 590) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 27) (...) – belka (...) – (k. 591) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 28) (...) – belka (...) – (k. 592) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 29) (...) – belka (...) – (k. 593) - wartość 20.910 zł (k. 134),
- 30) (...) – belka (...) – (k. 594) - wartość 20.910 zł (k. 134),

- 31) (...) – belka (...) – (k. 646) - wartość 17.097 zł (k. 134),
- 32) (...) – belka (...) – (k. 647) - wartość 17.097 zł (k. 134),
- 33) (...) – belka (...) – (k. 657) - wartość 17.097 zł (k. 134),
- 34) (...) – belka (...) – (k. 658) - wartość 17.097 zł (k. 134),
- 35) (...) – belka (...) – (k. 669) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 36) (...) – belka (...) – (k. 670) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 37) (...) – belka (...) -13 – (k. 671) - wartość 18.081 zł (k. 187),
- 38) (...) – belka (...) – (k. 672) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 39) (...) – belka (...) – (k. 673) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 40) (...) – belka (...) – (k. 674) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 41) (...) – belka (...) – (k. 675) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 42) (...) – belka (...) – (k. 676) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 43) (...) – belka (...) – (k. 677) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 44) (...) – belka (...) – (k. 678) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 45) (...) – belka (...) – (k. 679) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 46) (...) – belka (...) – (k. 680) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 47) (...) – belka (...) – (k. 681) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 48) (...) – belka (...) – (k. 682) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 49) (...) – belka (...) – (k. 683) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 50) (...) – belka (...) – (k. 684) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 51) (...) – belka (...) – (k. 685) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 52) (...) – belka (...) – (k. 686) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 53) (...) – belka (...) – (k. 687) - wartość 17.220 zł (k. 187),
- 54) (...) – belka (...) – (k. 688) - wartość 18.081 zł (k. 187).

Łączna wartość dostarczonego materiału z w/w poz. 1 – 54 wynosi kwotę 690.645 zł, w tym za fakturę za październik 2017 r. kwotę 87.945 zł., za fakturę za marzec 2018 r. kwotę 256.578 zł, za fakturę za kwiecień 2018 r. kwotę 346.122 złotych. Należności te nie uzyskały dotychczas statusu wymagalności.

Konkludując należy podnieść, iż w zakresie w jakim powód nie przedstawił odbiorcy faktur wraz z prawidłowym zestawem w/w dokumentów (opisanych powyżej w pkt 1 – 5) wierzytelność powoda wynikająca z faktury nie stała się w ogóle dotychczas wymagalna. Natomiast w zakresie, w jakim powód przedstawił dokumenty opisane powyżej w pkt

1 – 5, a nie przedstawił jedynie dokumentacji powykonawczej (opisanej w pkt 6 powyżej) to miał prawo tylko do 90 % ceny za dostarczone materiały.

W tym też zakresie dodatkowo brak było podstaw do przypisania odpowiedzialności pozwanemu, jako zamawiającemu na podstawie art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych, albowiem uchylenie się przez dłużnika bezpośredniego od zapłaty jest podstawową przesłanką odpowiedzialności zamawiającego. Wobec w/w zaniechań powódki w zakresie odpowiedniego przedstawienia dokumentów brak jest podstaw do przyjęcia, że odbiorca uchylił się w tym zakresie od płatności w rozumieniu art. 143 c ustawy prawo zamówień publicznych. Skoro w tym zakresie wierzytelności nie stały się wymagalne to nie może być mowy o uchybieniu obowiązkowi płatności po stronie odbiorcy.

Jak już zostało to uprzednio podniesione powód wyraźnie podkreślił, iż wystąpił w niniejszej sprawie z powództwem przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa jedynie na podstawie art. 143 c ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych? W tym też zakresie Sąd poczynił powyżej rozważania prawne.

Jednocześnie podnieść należy, że Sąd nie jest związany wskazaną przez strony podstawą prawną, co oznacza, że przedstawione Sądowi okoliczności faktyczne, jako uzasadnienie żądania powinny zostać rozważone przez Sąd w odniesieniu do wszystkich potencjalnych podstaw prawnych.

Mając na uwadze powyższe Sąd rozpoznający niniejszy spór dokonał oceny roszczenia powoda także na podstawie art. 647¹ § 5 k.c.. Ocena ta doprowadziła Sąd do wniosku, iż przepis ten nie może stanowić uzasadnionej podstawy do przypisania pozwanemu odpowiedzialności cywilnej wobec powoda w zakresie okoliczności faktycznych przytoczonych przez powoda.

Otóż jak stanowi art. 647¹ § 5 k.c. Dodany przez art. 1 pkt 35 ustawy z 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Z 2003 r., nr 49, poz. 408), zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Nowelizacja kodeksu cywilnego z dnia 14 lutego 2003 r. (Dz.U.2003.49.408) Wprowadziła istotne novum dotyczące wyrażenie zgody przez inwestora na powierzenie pewnych robót podwykonawcom.

Potrzeba wprowadzenia nowej regulacji wynikała, jak podnosi się zgodnie w doktrynie i judykaturze z obserwacji, że należności za świadczenia dotyczące robót budowlanych, wykonywane przez podwykonawców, płacone były dość często nieterminowo bądź nie były uiszczane wcale. Ich bezpośredni kontrahenci generalni wykonawcy, niejednokrotnie, tylko na pozór zdawali się, jako firmy działające na dużą skalę dysponować wystarczającym kapitałem zakładowym, wytwórczym i finansowym.

Skutkiem wprowadzenia nowej regulacji jest również to, że inwestor nie może powołać się na brak stosunku prawnego między nim a podwykonawcą. Rozliczenia z tytułu wynagrodzeń łańcucha podwykonawców stają się sprawą między nim a wykonawcą. Wskazać należy, że ustawodawca uzasadnił dokonane zmiany wskazując, że: „coraz częstsze są przypadki, na rynku świadczeń budowlanych, nieregulowania lub nieterminowego regulowania należności za wykonane świadczenia dotyczące robót budowlanych. Odnosi się to często do należności za roboty wykonywane przez małych i średnich przedsiębiorców, których kontrahentami są wykonawcy, na ogół duże przedsiębiorstwa budowlane – spółki akcyjne lub z ograniczoną odpowiedzialnością, które później ogłaszają upadłość lub co najmniej wnoszą o wszczęcie postępowania układowego” [uzasadnienie do nowelizacji kodeksu cywilnego w zakresie umowy o roboty budowlane, druk sejmowy 888, Sejm IV kadencji, 16 września 2002 r.]. Co prawda odpowiedzialność solidarna stwarza dla inwestora dodatkowe obciążenia w postaci potencjalnej konieczności dokonania zapłaty za roboty już wykonawcy zapłacone. Inwestor od tego rodzaju odpowiedzialności może się jednak ubezpieczyć na koszt wykonawcy [z uzasadnienia op. Cit .].

Ustawodawca wskazał dalej w uzasadnieniu dokonanych zmian, że „procesy sądowe mające na celu odzyskanie zapłaty, która pokrywa z reguły nie tylko koszty robocizny, ale także materiałów kupionych na ogół z zaciągniętego kredytu bankowego, są długotrwałe, czasochłonne i kosztowne. W wielu wypadkach nie przynoszą spodziewanego

efektu, ze względu na brak możliwości wyegzekwowania zasądzonych należności” [z uzasadnienia op. cit.], a ponadto w uzasadnieniu wskazano na zgodność nowelizacji z postulatami i oczekiwaniami środowisk skupiających małych i średnich przedsiębiorców.

Tak, więc chęć przeciwdziałania negatywnemu zjawisku niepłacenia wynagrodzeń za prace wykonane przez małych i średnich przedsiębiorców (podwykonawców), które pociągało za sobą efekt reakcji łańcuchowej w postaci barku wypłaty należności za rzeczywiście wykonane prace, stała się podstawą wspomnianej nowelizacji (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r. III CZP 6/2008 OSNC 2008/11 poz. 121).

W efekcie, artykuł 647¹ k.c. stał się nie tylko zabezpieczeniem interesów inwestorów wprowadzając zasadę udzielenia przez nich zgody na zawarcie przez generalnego wykonawcę umowy z podwykonawcą, ale stanowi w szczególności ochronę interesów podwykonawców, dając im możliwość dochodzenia swoich należności dodatkowo od inwestorów przedsięwzięć budowlanych. Generalny wykonawca oraz inwestor ponoszą, bowiem solidarną odpowiedzialność wobec podwykonawcy, a zatem ten ostatni może dochodzić swoich praw przeciwko każdemu z nich osobno lub od wszystkich łącznie, według swojego wyboru, odpowiedzialność ta powstaje ex lege na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. Przepis ten wprowadził, jako zasadę solidarną odpowiedzialność inwestora i generalnego wykonawcy, względnie wykonawców częściowych, za umowy zawierane z podwykonawcami oraz dalszymi podwykonawcami. Regulacja ta tworzy klarowną i korzystną dla podwykonawców sytuację prawną, ponieważ zgodnie z powołaną normą przysługuje im bezpośrednio roszczenia wobec inwestora, wykonawcy częściowego, a także generalnego wykonawcy. Regulacją ta chroni interesy podwykonawców w przypadku nierzetelności finansowej podmiotu, z którym bezpośrednio zawarli umowę na wykonanie części robót, zmuszając inwestora do starannego wyboru wykonawcy oraz do kontrolowania wywiązywania się wykonawców z obowiązków finansowych względem podwykonawców.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że pozwany bezspornie zdawał sobie sprawę, iż powód (...) sp. z o.o. jako dalszy podwykonawca Firmy (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., wykonuje i dostarcza na budowę prefabrykaty w postaci belek typu (...), (...) oraz akceptował taki stan rzeczy (k. 90 – pismo).

Przechodząc do rozważań prawnych związanych z charakterem stosunku prawnego jaki łączył powoda (dalszego podwykonawcę) z podwykonawcą Firmą (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. oraz konsekwencji jakie niesie on ze sobą dla powoda na gruncie niniejszej sprawy, pokreślenia wymaga że kontrakt zawarty przez powoda z Firmą (...) i (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. stanowił jedynie umowę dostawy. Umowa ta nie stanowiła umowy o roboty budowlane, a zgodnie z przepisem art. 647 (1) kc solidarna odpowiedzialność inwestora może mieć miejsce wyłącznie z tytułu wykonywania robót budowlanych. W konsekwencji przepis art. 647 (1) par. 5 kc nie mógł stanowić podstawy od uwzględnienia roszczenia powoda.

W ocenie Sądu okoliczności dotyczące wyprodukowanych i nie odebranych przez odbiorcę belek do obiektów (...) w ogóle nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem nie dotyczyły przedmiotu sporu. Należy podkreślić, iż w niniejszej sprawie powód nie dochodził roszczeń związanych z wykonaniem przez niego umowy dostawy w zakresie belek do obiektów (...). Strona powodowa wskazała, że domaga się zapłaty za wyprodukowanie i dostawę belek w zakresie określonym w 4 w/w fakturach VAT. Z treści tych faktur wynika jasno, że nie dotyczą one płatności za wyprodukowanie i dostawę belek do obiektów (...) (faktury, k. 91, k. 119, k. 134-136, k. 187, t. I). Stanowisko to zostało wprost wyrażone przez stronę powodową także w piśmie z dnia 28 sierpnia 2019 r. (k. 383).

Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., który ustanawia zasadę, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Sąd zastosował zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, który pozwany wygrał w całości. Na zasądzone koszty składa się wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika procesowego strony pozwanej w wysokości stawki podstawowej.

Sąd oddalił wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie kosztów procesu od powoda. W tym zakresie Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z przepisem art. 107 kpc zasądzenie kosztów procesu na rzecz interwenienta ubocznego ma charakter fakultatywny. Sąd uznał, iż okoliczności sprawy, w tym fakt, iż interwenient uboczny nie przyczynił się do rozstrzygnięcia sporu w dalej idącym zakresie niż strona pozwana, po której interwenient występował.

Mając na uwadze całokształt poczynionych powyżej rozważań Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.